

RABBI MOSHE Y. LANDA
RABBI OF
BNEI-BRAK, ISRAEL

משה יהודה לייב לנדא
בן הרב הגה"ח מוהר"ר יעקב זללה"ה
רב אב"ד דבני-ברק

כ"ק וכ"ג האדמו"ר מוהר"ר א שליט"א מסאטמר

שלו' ורוב ברכה.

אקרא בקול גדול אוי מה הי' לנו. דורות לא עלה על דעת הבע"ד להכשיל יהודים יראים ושלמים המהדרים ונזהרים לאכול כשר ומהודר. גם הזקן וכסיל הבין היטב שאי אפשר להכשיל יהודים כאלו, במאכלות אסורות, עופות טמאים וכדו' ר"ל

ואילו בעת הזאת החליט להתלבש גם על כאלו שמוסרים נפשם על כשרות בהידור ולהכשילם ר"ל.

זה כבר כעשרים שנה, אשר החלו לערער על העופות ששוחטים בארץ, שאין להם מסורת ולא התענינו כלל איך נותנים הכשר לעופות והאם נותני ההכשר גם הם יודעים שיש סימן פ"ב בשו"ע. כאשר הוכיחו להם דלא ידעי מאי דקא אמרי, לא חששו לכתוב פלפולים נגד המפורש במחבר בשו"ע וכדו'.

כתוצאה מערעורים אלו, החליטו בסוד לפני ב' או ג' שנים, להביא עופות חדשים אשר לא ידעום אבותינו ולהתחיל מסורת חדשה ונפתחה הדרך לפני הבע"ד ר"ל. כשם שהביאו העופות כאן בא"י הביאו בארה"ב ובצרפת. הם אומרים בפירוש כי חדלה מסורת בישראל ולכן חייבים ליצור מסורת חדשה ואם אין מסורת בישראל ימצאו מסורת אצל הגוים והביאו עופות אשר אומרים בשם הגוי שעופות אלו לא נשתנו מאז מתן תורה. לא בדקו האם דברי הגוי אמת ובודאי לא יודעים לבדוק האם אין עופות אלו מן העופות הטמאים או אולי נתערבו בהם עופות טמאים. ובפרט בימינו אשר רבו הדרכים לבדוק ולמצוא מהנעשה רבות בשנים וכמו שיתבאר להלן. על כגון דא אין מלים להסביר ורק לצעוק אוי מה הי' לנו.

בכל השנים לא פרסמנו איך היתה המסורת ואיך נתנו הכשר על העופות. כיון שידוע שהמתקשים להטיל פסול וחסרון, ימצאו דרכיהם, (וכמבואר בשו"ת תולדות יצחק, קאמארנא, קונטרס דרך נשר סי' ג')

אך בראותי המצב ודרכי הבע"ד. החלטתי לא עוד עת לחשות. מי יודע אם לא כל מיני הכשרים אשר הכשילו את הציבור, הם אשר הביאו המצב הנורא הזה.

בתחילה כאשר תושבי חו"ל הגיעו ארצה מחו"ל התחילו להשתמש בעופות שגידלו הערבים ואשר כולם הכירו את העופות שאכלו אותם גם בחו"ל.

אחר שנת תשי"ב-תשט"ו, התחילה התפתחות של טיפוח עופות בארץ, הי' יהודי חרדי שרצה להקים חות טיפוח עופות. היו מפעלים בחו"ל אשר טיפחו אפרוחים. היו צריכים לברר על עופות עם מסורת. הגענו לבית שחיטה של סטמר שהיו בקשר עם חברת "אנטרפ" אשר טיפחו אפרוחים. נתברר על עוף המכונה "קורניש אדום" ועוף "קורניש לבן" שיש להם מסורת, עוף "ליגורן לבן" שיש לו מסורת וכן עוף המכונה "פלימוט רוק" שיש לו מסורת.

מצירוף עוף המכונה "פלימוט רוק" עוף עם מסורת. עם הקורניש הלבן שיש לו מסורת הגיעו האפרוחים ארצה או הביצים לטיפוח אפרוחים. מאז ועד היום האפרוחים שנקנים בארץ הם מהזוג הזהך אמנם לא מאותו מפעל אשר כבר לא קיים אבל מאותו צירוף. כל המומחים יודעים להכיר את התרכובת הזאת. אין שום הכלאה אחרת לאפרוחים

אני יודע שמוציאים לעז על תערובת גנים. גם מוצאי הלעז יודעים היטב שעדיין אין חשש כזה. כל החידושים של שיטת הגנטיקה היא בתחילת הדרך ולדעת כל המומחים לפחות יקח עוד חמש שנים עד שיוכלו להשתמש בשיטת הגנטיקה ואולי עוד יותר. בפרט לגבי העופות הטמאים עדיין לא נחקרו נושאי הגנטיקה וממילא אי אפשר להשתמש בה. הם מקדימים לחקור את השטחים שיש בהם יותר ענין. בע"ה ידונו הרבנים בשאלות שיבואו. בדרך אגב, יש כאן כמה מומחים אשר עוסקים בשיטת הגנטיקה בזרעים ובבעלי חיים והם אומרים שבכלל אי אפשר לערב גנים בין שני מינים

אלו שהביאו העוף החדש השתמשו בו רק כנקבה ואילו הזכר לקחו את ה"קורניש" שמשתמשים בעופות כאן ואשר עליו הם מערערים על המסורת שלו, כדי לקבל צבע לבן לנוצות וכבר עומדים בדור הרביעי וסומכין על "אין חוששין לזרע האב" שזה לא רק דיעבד אלא מחלוקת בהלכה וזה מעשה ישראל ולא מעשה גוי! והוא ממש נגד פסק החתם סופר המובא בפתחי תשובה. אשר כאשר נתערבו זכרים שאין להם מסורת ברוב זכרים כשרים והאפרוחים שנולדו מעורבים והכשיר החת"ס בתנאי שלא ניכר שום שינוי באפרוחים מצד זרע האב דכיון שהאב לא השפיע כלל אין חוששין לזרע האב. אילו בדין צבע הנוצות נשתנו מצד זרע האב ובכל זאת רוצים לסמוך שאין חוששין לזרע האב. וכל זה נעשה בסוד. האין יד הבע"ד באמצע? ידוע לי אשר כבר חזרו על התהליך ד' פעמים. כלומר ולד התערובת של הקורניש הלבן והברקאל עירבו אותו שוב עם ברקאל וולדם ערבבו שוב עם ברקל כדי לקבל צבע לבן

א. שמעתי משוחטים שלמדו שחיטה לפני 30 שנה ויותר, כי בארה"ב יש שם משחטות שלמות אשר שוחטים שם עופות ללא מסורת כלל בגלל רבאי'ס שהנהיגו קולות. ולכן השוחטים החרדים לדבר ה' מזהירים את תלמידיהם להזהר מעופות טמאים וממילא בקיאותם בארה"ב בעופות טמאים יותר ממקומות אחרים. שוחטים בעולם יודעים איזו עופות שוחטים אבל בדרך כלל אינם מכירים את הטמאים. אחרת הדבר בארה"ב.

ב. גם ידוע הנאמר בגמ' נאמן הצייד לומר עוף זה התיר לי רבי הצייד וכתב הש"ך, אבל אינו נאמן לומר עוף זה התיר לי רבי החכם.

ג. והנה גברא רבא המבקש עילום שמו, ירד לעומק הבירור בענין העוף המדובר המכונה "ברקאל" הן בהלכה ובספרי שו"ת והן להבדיל אלף הבדלות בספרות המומחים ופרסומיהם לפני שנים על הסטורית העוף הזה. הוא שלח ממצאיו להרה"ג מוהר"ר שמואל ברנדסדורפר והר"ש העבירם אלי. בחסדי השי"ת זיכנו בפרי עמלו.

לפני מאה ושלושים וחמש שנים פרסמו כי ההעדפה בעוף ה"ברקאל" היא בגלל הביצים העגולות שהוא מטיל. ומסבירים מעלת הביצים העגולות כי החלמון שלהם גדול בשליש או רבע מביצים שהם כד חד, ואף מסבירים שעיסה שצריך לה 18 ביצים עגולות של ה"ברקאל", בביצים כד אחד יצטרכו 24 ביצים. ויאלצו להשתמש בחלמונים בלבד. לא הצלחתי לראות הביצים שלהם כי שומרים על סודות. גם לא רצו שאגיע ללול העופות לראותם והגעתי ללא הסכמה ואז נאלצו לפתוח לי. יתכן שאחרי שערבו את הזכר של הפטם שלנו שהוא הזן הנקרא "קורניש" כנ"ל, נשתנו הביצים לכד חד (כי כידוע מכרו כאן ביצים של העוף המיובא ואיני מאמין שאפשר ה' למכור ביצים עגולות כד וכד) אבל הביצים של ה"ברקאל" כאשר שניהם הם מאותו המין זכר ונקבה, הן עגולות. תוך כדי כתיבה הביאו לי ידיעה כי פגשו את המוכר של הביצים ושאלו אותו האם הביצים היו רגילות או משונות. וענה ה' חלק היון משונות וחלק רגילות ושאלתי שיש ביצים משונות וענו לי שכיון שרק חלק משונה זה בסדר. בדרכ"ת סי' פ"ב סק"ו הביא מצ"צ הראשון ששמע שיש אווזות שיש להם סימן טומאה דהיינו שאין ביצים שלהם כשאר ביצים שראשן אחד כד ואחד חד צריך להזהר שלא לאכול מאלו האווזות. עוד כתב שם בדרכ"ת, שוב ראיתי דאתי ליד הספר כו"פ עם הגהות כת"י של הגאון בית מאיר ז"ל וראיתי שנכתב הגאון בעל בית מאיר בענין זה בגליון בסוף הקונטרס פני נער וז"ל ומכ"ע אם נודע עמין זה, אף רק איזה מהם, הטילו ביצים בסימני טומאה בלי ספק הם אסורים כחזיר!

ד. עוד הביא לנו נספח משנת 1904 שאז כינו את העוף "ברקאל החדש" כי הרכיבו אותו עם עוף הנקרא "סיברייט", עוף שאין לו שום מסורת. ה"סיברייט" מטיל ביצים קטנות כביצי יונה. ובספר תולדות יצחק מקאמארנא בספר דרך נשר סי' ג' עמוד קי"ד שנשאל על תרנגולים צעירים שמטילים ביצים בגודל ביצי יונים והשיב שהם טמאים!

בנוסף לזה יש ספרות על כמה הכלאות שהברקאל עבר במשך השנים אחרי 1904 ושמות העופות שהולכאו בו ורוחק מאד לומר שזה העוף הכשר מדור דור.

מבואר בפמ"ג שפ"ד סק"ב, שבמקום שיש מסורת לאיסור לא תועיל שום מסורת להיתר ואפי' מאה עדים.

והנה העיד השו"ב בערקוביץ כי לפני כ-20 שנה אמר לו חברו, שוחט מבוגר שהעוף הזה "ברקאל" מקובל כעוף טמא. וכן שמעתי בטלפון מכ"ק שליט"א בשם שני שוחטים ותיקים, שהעוף הזה מקובל כעוף טמא.

גם ידוע אשר גדולי עולם חששו מצבע כעין שחרות במקור ושינוי בצבע הרגלים. בעיני ראיתי שיש שחרות במקור וצבע הרגליים. מאמי ע"ה שצעתי בילדותי כי רגלי העופות היו צהובים וכאן מביאים לנו עופות אשר רגליהם בגוון שחור או אפור ואמרים אין צורך במסורת, הן הן העופות.

גם מופיע בז'ורנל של שנת תרע"ד שהיתה הכלאה ב" ברקאל" עוף המכונה קוצ'ין אשר ידוע שאין לו מסורת, והיתה תוצאה במראה הביצים.

ידוע לי שבתורכיה שוחטים העופות האלו וגם ביררתי על כשרות השוחט שם שאומר מי שלימדו מלאכת השחיטה הי' שוחט אותם הנקבות בלבד כי הזכרים קשה לאכלם ובישולם קשה. מ"מ אין ידוע מתי התחילו לשחוט עופות אלו ואיזה תלמידי חכמים היו שם שיכלו לקבוע מסורת. זה שלפני מאה וחמשים שנה הי' שם הגאון בעל חקרי לב עדיין לא אומר לנו שאז שחטו העוף הזה. הרי יתכן שלפני כמה עשרות שנים או בזמן מלחמת העולם השניה ומבלי ת"ח התחילו לשחוט ועתה נאמר שיש שם מסורת ובפרט כאשר בארה"ב אומרים בפירוש שהוא מקובל כעוף טמא.

גם, היום כ"ב מנ"א ביקרתי בלול ונסינו להעמיד תרנגולים ע"ג מוט כמבואר בשו"ע ויש לי 9 תמונות איך הוא חולק רגליו. וכבר העידו כבר רבנים מעיה"ק ירושלים שהעוף הזה חולק אצבעותיו!

ולסיכום הדברים יאמר:

- א. אנו שאין אנו בקיאים בעופות הטמאים המפורשים בתורה ובשמותיהן אין אנו אוכלים עוף אלא במסורת.
- ב. העופות הנשחטים בארצנו והנקראים עופות פטם, כשרותן במסורת ממש ואין עליהם שום מקום לערעור.
- ג. הכתוב בקונטרס מסורת העופות, כי אמנם העוף "ברקאל" אין לו מסורת ואין שום עדות של מסורת עליו אלא שהוא התרנגול הפשוט שאכלו בכל תפוצות ישראל אינו מקובל כלל כאשר שוחטים אינם יודעים ואינם מכירים את העוף ששחטו בכל תפוצות ישראל. דברים אלו הם נגד יסוד אמונתנו, שהתורה הזאת לא תהי' מוחלפת.
- ד. העוף המכונה "ברקאל" שהביאו לכאן ולארזה"ב ולצרפת איננו יודעים על מסורת, להיפך אנו יודעים שהי' מטיל ביצים שהם כד וכד והוא סימן טומאה. אנו יודעים שהגויים, כמסיח לפי תומו לפני מאה ושבעים ושלוש שנים (הרבה שנים לפני שהוקמה החברה של גוים "נאמנים" ששומרת על העוף מהכלאה ועל סמך דבריהם הביאו העופות) כבר כינו אותו "ברקאל החדש" בגלל שהכליאו בו עוף טמא כנ"ל. גם הוא חולק אצבעותיו הרי מכל צד ופינה אין מקום לויכוח שהוא עוף טמא.

**הדבר הקשה מכל, שהנושא הוא בעיקרי האמונה ומי יודע מה יביאו עלינו.
חייבים לקרוא לציבור להרבות תפילה ובקשה ולעורר רחמים רבים. והשי"ת
ישמרנו ויצילנו מן השעות הקשות וירחם על עמו ישראל.**

ואל הנגידים אשר השקיעו ממון רב בענין וזה למעלה משנתיים ששמרו הכל בסוד כמוס. ברצוני לומר אני מבין היטב שהפסד ממון הוא כאב גדול. גם אני כואב את כאבכם. אך בכל זאת אומר כי אתם צריכים לעשות סעודת הודאה על אשר נצלתם ברגע האחרון מלהביא מכשול עצום לבית ישראל. כי איך תוכלו לעמוד בדין על האכלת טריפות לאלפים ורבבות ואין לאל ידכם להפסיק המכשלה. הקב"ה ימלא חסרונכם ותחשב לכם המחשבה שהיתה אצלכם בטעות תחשב לכם לטובה כי לטובה כוונתכם ותקבלו שכר על הפרישה, אלף פעמים ככה. ותתברכו בשנה טובה ומתוקה, כתיבה וחתימה טובה.

ולכבוד קדושתו וגאונו העומד בפרץ, אומר כבר הי' לעולמים בימי הגאון החסיד מקאמארנא כמבואר בספר תולדות יצחק בקונטרס פני נשר סי'ג' ועל מנהיגי ישראל לעורר רחמים להצלת המצב.

בכל הכבוד הראוי ובברכת כוח"ט

משה יהודה ליב לנדא
רב אב"ד דבני ברק.